

ГОДИНА III.

БРОЈ 5.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 31. ЈАНУАРА 1893.

НА ПОЧЕТКУ СТОТИНИТЕ ГОДИНЕ.

Помыслихъ дни первыя, и побчахъ . . .
Поманухъ дни древнѣя, побчихъ во всѣхъ
дѣлахъ твоихъ, въ твореніихъ рѣкъ твоихъ
побчахъ. (Псал. 76, 6. — 142, 5.)

Било је то 1. фебруара 1794. У скромној једној собици у Карловцима, састадоше се четири ђакона и двадесет и шест младих цивилиста. Њих двадесет и девет рођени су Сријемци, а тридесети им друг био је родом из Турске, но и он је у Сријему настањен. Најмлађем је седамнаест година, а најстаријем двадесет и шест. Озбиљни су то већ људи. Њих двадесет и седам оставило је код куће вјерну љубу, многи и ситну дјечицу. Само тројица цивилиста нијесу били још ожењени. И нијесу се ови људи само на дан, на два, растали са кућом својом, и с онијем што им је код куће мило и драго . . .

Кад су се врата на собици за пошљедњим другом затворила, већ су се позната браћа поздравила и ижљубила, а непознати другови пружили су руке друг другу. Жив разговор распрео се. Слатка ријеч српска бруји по тијесној собици. А и каква ће друга,

само десетак другова знаду, осим материјега језика, још што год и њемачки! Разговара се о прошлости, распитује се о садашњости, а највише се помишља на најближу будућност, на посао, ради ког се браћа на окупу нађоше . . .

Живи разговор постаје све тиши. Значајан тренутак наступа. Ријеч умуче, а отворише се врата собице, тридесет и први пут. На вратима се показа мудро лице младог калуђера. Тридесет другова устаде и поклони се. Млади калуђер дође до астала за којим је столица, одпоздрави онима који га поздравише, па се онда прекрстише, пјесму Богу отијеваше и сваки сједе на своје мјесто . . .

Ми смо у првој аудиторији прве наше „клирикалне школе“. Тридесет другова у њој, то су српски ђаци, православни клирици, први српски богословци у ћесарекој земљи. А млад калуђер међу њима, то је протосинђел Петар Видак, први професор богословије, у првој нашој богословској школи, која је отворена 1. фебруара 1794. године . . .

* * *

У богословској школи карловачкој почело је предавање. Учени калуђер почео је првим богословцима карловачке митрополије тумачити „Пространи Катихизис“ . . . А у оној скромној згради, негдашњем чардаку турскога паше, од које слику гледамо сада још само на челу „Српскога Сиона“, тик саборне цркве карловачке, дануо је душом велики један човјек. Живо његово око сјевнуло је живље, умно његово чело разведрило се, исправио се цио његов господски стас, танке његове усне отворише се, врједне његове руке подигоше се к небу . . . поглавица православног српског народа у земљама ћесаревим, митрополит **Стефан Стратимировић**, одаје славу Богу, јер је учинио оно, што је давно требало учинити . . . Слава Богу! . . . Плод пређашњег мудрог настојања била је гимназија, а плод новог, ето је богословија . . .

Врата двају институтâ, који су од превелике важности за живот православног Српства у пространој земљи ћесаревој, отворена су синовима народа српскога, да улазе у њих, да уче, да се спремају за просвјешћене вође православног Српства, да збришу незаслужени стид и срам са чистога образа српског, да народу своме освоје мјесто међу просвјешћеним народима, да раскраве смрзнуте потоке воде живе, која тече кроз њихову цркву и потоци ти бистро да потеку и да се слију у душу и срце Србиново . . .

Митрополит Стефан Стратимировић задовољно је погледао на дјела ума свога и дух му се виноу на нови рад, на нови труд . . .

Тако је било у Карловцима 1. фебруара 1794. године.

* * *

Протекло је дотле стотину тешких година мученичког и патничког живота народа српског православног у новој земљи, у коју се, од јада и невоље, еклонио велики дио народа светога Саве, велик дио потомства Душана силног и светога кнез-Лазара. Стотину тешких година нанизало се на друге стотине црних и чемерних година, које је дотле већ пропатио велики мученик, народ српски, а с њиме и мајка његова — српска, православна црква . . .

Стотину година гледала је црква новога Израиља, биједнога Србина, у новој отаџбини, учени понос свијетле господе из других цркава, гледала је, па и слушала је скамењена срца, како се пастирима њезиним пребацује простота и неученост, слушала је, али је и трпила много од охолости бијесних вјеровјесника иновјерних цркава, трпила

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.ije.rs
 УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
 год теретом притиска и бола стењала је, а дјеца њезина нијесу имала кад ни пазити на невоље мајке своје, јер ваљало је прсима својим заклањати учени запад од варварства мусулманског, ваљало је плаћати трибут новој отаџбини, а тај се плаћао крвљу и животом . . .

А да се мајци бар ко год на невољи пађе, и да очита молитвицу за живу браћу и молитвицу над кољивом покојних мученика, лађала се млада чобанчад часловца и псалтира, учила срицати шарена слова и посвећивала се у службу мајци свога народа. Па ако је који српски син хтио боље се спремити за велику службу својој цркви, он је морао тражити њедра туђе мајке, њезиним се млијеком питати, у њезину загрљају јачати, на њезином се крилу загријевати, њезином се љубави напајати . . . Ој, тешко свуда своме без својега! . . .

Ој свијете опаки, ни срца немаш, ни душе немаш, та Бога бар да имаш, па Бога ради да нам бар не пребацујеш, и данас још, што свештенство наше није на висини свога положаја. Шта си, свијете, учинио за нас, док смо ми за те, као и за се, крв своју пролијевали и живот свој давали?! Ми страдавасмо за те, као и за се, а ти се ругаш невољи нашој . . . немаш срца, немаш душе, немаш . . . И ужасан си свијете опаки . . . та ти си нам још и цвијелио мајку нашу, док су синови њезини вјерно служили теби, господству твоме, богатству твоме, сјају твоме, просвјети твојој . . . Стотину година стрепила је мајка наша не само за живот дјеце своје, која су теби, свијете, служила, већ је стрепила и за свој кукавни опстанак . . . Много пута вриснула је од туге и бола, кад си је ти свијете за срце ујео, кад си њезин Жумберак прождрљо, њезину Марчу срушио, кад си је по негдашњем вараџдинском генералату кињио и мучио и господске руке у крви њезиних свештеника кунао, кад си је по Лици и Крбави заједао, по Славонији гњео, по Банату раздирао . . .

Је ли морало тако бити, је ли се наша црква морала тако дуго на мукама мучити, није ли јој се бар раније могао отворити извор утјехе? . . . У Бога је суд. Он нека суди. И он суди . . . а ми знамо, да је митрополит Стефан Стратимировић, са својом богословском школом, стогодишњу невољу цркве наше почео олакшавати и стогодишње јаде њезине ублажавати . . .

* * *
 Скроман је био почетак, прескроман . . . но како и да буде друкчији?! Гимназија српска, оживотворена мисао и жеља митрополита Стефана Стратимировића, још је била, тако рекућ, у повоју. Из ње још нема ђака за велику школу, а они што код коза научише срицати, нијесу могли ни поћи даље од „катихизиса“ . . .

На топлој љубави зачетника свога шири се наша богословска школа. За Сријемцима пођоше у њу Бачвани, па Банађани, Славонци и Хрвађани, Далматинци, па и Црногорци. Сваком крају од Оршаве до Цетиња, спремила је она по којег сина. И Србина, и Романа.

Ницало је за њом још таквијех школа, но овој је суђено било да остане до данашњег дана. Само два пута, кржаве године четрдесет и осме овога столећа, и онда кад је прије двадесет година дошло доба да се преустроји, затворена је она била за неколико година, али укинута није никад.

Патријарси наши и митрополити, епископи, многа покољења свештеничка, па и многи угледни раденици грађанскога реда, учили су у тој школи слово о Богу и лијепу науку хришћанску, православну. Па до божје воље учиће и у напријед . . .

1. фебруара ове 1893. године улази богословска школа митрополита Стефана Стратимировића у **стотиниту** годину свога живота. Каквога? Бог нека суди, да ли је могло боље бити . . .

Стефан Стратимировић-Кулпински умрло је. Чедо његово, његова богословска школа, прелазила је у бригу његових пошљедника. Но сваки од ових није био Стратимировић, ни један пак није био Кулпинац . . . али, биће историје и на другом мјесту . . . сад ми пред очима лебди будућност . . .

— О, да ли ме не вара око душе моје, прошлошћу ојађене? Није ли тај дивни приказ само слика, коју стварају чудновато преломљени зраци будућности, у сузи, којом ми душа овога часа плаче, над чемерном прошлости милога Српства и дивнога нашег православља? Не знам. Али душа моја гледа диван приказ.

С друговима својим стојим на прагу високом, на њему је урезан број стотина. Иза нас окупила се наша млада браћа, до стотину младих срдаца, синова српских. Сви нагли да прекораче тај високи праг, иза кога се отварају изгледи дивни. Врева и журба озбиљна, преврћу се књиге, гута се наука, свако се трси за послом својим.

А из оне нове велике куће, тик саборне цркве, из куће коју је замислила мисао митрополита Стефана Стратимировића и која се подигла из умножене приштеде његове, помаља се импозантан лик свештеника једног, са крстом на преима и извеженим златним грбом митрополије карловачке и патријаршије српске на камилавци од кадифе. Прате га, озбиљна ал' весела лица наших владика, с којима се он успут братски договара. Зауоставише се на једном мјесту и чујем његов глас: у славу божју, ту нека буде! А шта? Ено ниче зграда велика, пространа. Нагрнуше у њу озбиљни младићи, да мирно и спокојно, паметно и свијесно прођу спрему за велико дјело . . .

Шта је то било? Кроничар српски, сиједи онај учени калуђер, записује ено своју кратку биљешку. Да је прочитамо. Сто година од дана кад је на митрополитску столицу карловачке митрополије сио Кулпинац Стефан Стратимировић, дошао је на ту столицу, вољом свог народа, опет један Кулпинац. Тај је богословској школи карловачкој био опет Стратимировић. Подигао је уз њу добро уређено сјемениште, о коме се стотину година мислило и премишљало, које је црква православна овопредјелна стотину година изгледала. Кулпински син, **Георгије Бранковић**, митрополит карловачки и патријарх српски, учинио је оно што нам је било **едино на петркс** . . .

Прочитао сам биљешку вјернога кроничара. Подигох очи са његових златних слова, и гле дивоте невиђене . . . Пред богословском школом карловачком стекао се силан свијет. По руву судећи рекао бих да су ту Срби из свију крајева, гдје год их има. Врло много их је у руву свештеничком. Сви упрли очи горе и нестриљивом запетошћу гледају у застор, који ће да се размакне. И размакну се застор, и заблиста се лик свештеника једног, са митром на глави, владичанским жезлом у левици а десницу подигао да благослови народ свој. Из хиљаду грла изви се уеклик: слава Стратимировићу!

Да није и то варљива слика коју ствара свјетлост жељене будућности, у исплаканом оку, које је гледало тужну прошлост? По дну слике, у тврдом тучу, видим крупна слова: Митрополиту Стефану Стратимировићу, благодарно Српство! Крушна

Уједно, али моје око можда не чита добро. Не, не, не варам се. Ено се пред тучним спомеником стиче група младих Српчића. Неки долазе из гимназије, којој је Стратимировићев дух живота дао, други из богословске школе, која је поникла у души Стратимировићевој, многи опет из благодјејанија, које се родило из срца Стратимировићева и од уста његових откинуло. Наређаше се гологлави око споменика, па најстарији говори друговима: споменик овај подигли су наши очеви, да се одуже великом Србину и великом митрополиту, и ставили га ево овдје, да ми, синови њихови, гледамо красни овај лик и духом великог овог човјека да се задахњујемо за велика дјела, у корист милога Српства, у славу краснога нашег православља! Свете су ово ријечи, не могу оне бити лажне. Могао их је чути и онај свијет, који се враћа са угодне шетње из дворске баште, коју је лијени осјећај Страмировићев његовао, а сигурно је видио узноситу слику ову око споменика и сељанин Стратимировићев, из прелијепе нове српске патријаршије, коју је жеља Стратимировићева зажелила, и умножена уштеда његова овако красну подигла . . .

* * *

Тешко ми се лучити од дивних ових призора . . . Све видим . . . све чујем . . . ма душа Србинова много се пута преварила, и моја је већ који пут ударила о ледене стијене немиле јаве . . . Сад гледам дивоте и уживам сласти, а за час ће можда јава наступити, гадна и страшна, па отширнути призоре ове, бајне и дивне, у невидовни свијет неповрата . . .

О, мој Боже, што ми не удијели, бар за овај мах, божанске оне снаге која срца потреса; што ме, мајко, нијеси пјесником родила, па да у овој глувој ноћи зацјевам роду моме, да му пјевнем у срце и у душу, да га разбудим, да сав мој род види овај дивни призор, и да окуси некушане сласти његове, и да га сачува од невидовна неповрата, да га овјековјечи . . .

— Па зацјевајте ви, којима је то дано, зацјевајте ако можете, још љепше, још снажније, још жужније и силније још од онога:

„Србадијо, не било ти просто!“,

зацјевајте, ако држите, да без пјесме ништа не можемо, пјевајте, зовите, будите . . . мени то није дано . . . али шта . . . ко сам ја у племену своме . . . ви, силни и велики, ви, знатни и угледни, ви, умни и свијетли, ви разбудите народ свој и мој . . . Но мени се причиња да чујем необичне звуке: не грјешнице, не преклињи Србадију ради мене, не зови је и не буди је ради мене; ако сам јој добра учинио, ако она то моје добро осјећа, ако јој је срце благодарности пуно, и ако јој се душа до племенитости уздиже, па ако јој памет њезина казује да би жртве за моје име поднесене, рађале обилатим плодом у души и срцу потомства њезина, — онда Србадија нека чини што учинити може, па да у споменик моме имену салије благодарност свога срца, племенитост своје душе, памет свога умља, јер то ће свијет гледати у споменику мени подигнутом; Србадија нека чини тада што учинити може, па да јој потомство, гледањем мога лика, и у њему њезина срца, душе и памети, постаје срцем богатије, душом племенитије, дјелима свјетлије . . .

Слушаћу те, душе добротворни. Нећу пјевати, ни друге на пјесму позивати, нећу преклињати. Запитаћу само, тихо и скромно, Србадију моју милу: јеси ли, Србадијо,

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

срцем благодарна, јеси ли душом племенита, и јеси ли разумом онамећена? Ако јеси, онда: чини што можеш, па да подизањем споменика митрополиту Стефану Стратимировићу посијеш у срце и душу потомства свога сјеме, које ће у будућности обилати плод донијети!

* * *

Само ако сви хоћемо, за цијело ћемо бити кадри принијети жртву имену онога човјека, који нам је у црној ноћи очи отворио, отворио оба ока наша, гимназију и богословску школу, а осим тога, од уста својих отргнуо благодјејаније, од потреба својих уштедио нову палачу патријарху српском, и поврх свега тога освјетлао у свијету образ српски, прославио име српско, — о чему ће вам други знати боље приповиједати.

Чинио је све, јер нас је љубио. Љубав је нашу заслужио. Љубимо ли га? Велите: љубимо га у истину. Онда је добро. Истинској љубави не може се ништа отети.

Ако хоћемо, Бог ће нам помоћи, па ћемо достојно прославити стогодишњицу наше богословске школе.

У Карловцима у очи св. Саве, просвјетитеља српског 1893.

Прота Јован Вучковић,

проф. богосл. и пр. ректор богосл. учил. карловачког.

СЛАВА МИТРОПОЛИТУ СТЕВАНУ СТРАТИМИРОВИЋУ!

(ПОКЛИЧ СРП ПРАВ. СВЕШТЕНСТВУ И НАРОДУ У МИТРОПОЛИЈИ КАРЛОВАЧКОЈ).

Радосно и срдачно, топло и одушевљено поздрављамо нашем српско-православном свештенству и народу сутрашњи значајни дан, за који је везана **СТОГОДИШЊИЦА** првог и највишег нашег просветног завода — **наше богословије сремско-карловачке!** Са сутрашњим даном улази наша карловачка богословија, та наша једина „alma mater“ у овим земљама, у стогодишњицу драгоценог и благодетног живота свога. Она је великим духом славнога Стевана Стратимировића стварана и створена равно пре 100 година — но тек од сутра улази у *стотиницу* годину, од када је, као добра и мила мати наша, први пут отворила своја материнска недра, да задојава и одхрањује најслађом и најшитавијом храном — материнским млеком — стогодишња поколења нашега српско-православног свештенства у овим земљама. И свештенство, које је отпало од материнских груди карловачке богословије, и које

се њезином, кад што оскудном и сиромашном, а кад што обилатијом и богатијом, али увек слатком, српском и православном храном питало и напајало — не може и не сме провести сутрашњи значајни дан, а да се у сред своје православне душе и у сред свога топлог срца српског искрено не зарадује и не развесели, што нам је милостиви Бог ту добру и милу мајку нашу кроз читав један дуг век у животу одржао, те је она за то време неизмерне и непрегледне користи донела светој нашој вери православној и милој нам народности српској. Али свештенство наше када се радује стогодишњици миле мајке своје: карловачке богословије, треба у исти мах са чувством највећег пијетета и са осећајем највеће благодарности, да се дубоко поклони светој сени највећег духа наше овострани цркве и народа — сени великог и славног јерарха наше цркве, свесног и родољубивог митрополита Стевана Страти-

мировића, са чијим је светлим именом прва бајна и весела зора нашој црквено-народној просвети и култури!

Јер ко зна шта би од нас било у овим земљама, камо нас је судба бацила, да смо и ову другу стотину година провели, без гимназије, без богословије и без благодјејанија, као што проведосмо без свега тога прву тешку и мучну стотину! Ко зна, шта би било од нашег српског православља — и шта би било од целог народа нашег и његове просвете и културе, да нас је и XIX. век затекао и минуо без карловачке гимназије и богословије!? Шта би било од нас, да нам Бог није даровао на измаку прошлога века великога и славнога јерарха, најсвеснијег и најродољубивијег митрополита Стевана Стратимировића!

Па ако хоћемо праведни да будемо, па све добро да размислимо и проценимо, ми морамо признати, да све оно што и данас доброга имамо у нашој цркви и народу нашем, све оно чиме се поносимо и највише користимо — све је то тековина и творевина, све је то труд и заслуга, све је то зачетак и плод великога духа и генија наше цркве и народа: митрополита Стевана Стратимировића!

По томе, ако ико заслужује од нас хвалу и признање, славу и величање — заслужује то од нас у највећој мери бесмртни и велики јерарх наш Стеван Стратимировић!

Каква је велика добра учинио тај велики човек цркви и народу нашем — то нам казује врло лено, духовито и одушевљено честити прота, садашњи ректор богословије карловачке г. Јован Вучковић, у своме дивном чланку, који овоме нашем предходи.

Наш је задатак у овоме чланку, да са вољом и одушевљајем позовемо цело наше свештенство и сав народ наш у овим земљама, да ове, 1893. године достојно и величанствено прослаavimo стогодишњицу богословије карловачке и спомен великога јерарха и пријатеља народног Стевана Стратимировића, који је цркви и народу нашем, после св. Саве, највише добра учинио!

У гимназији и богословији карловачкој отворио нам је тај велики човек два

светла и живахна ока у глави, те светом просветом озарени, ступисмо у добри час и ми у ред просвећених образованих и културних народа. Ко ће израчунати вредност и корист, коју су црква и народ наш имали од карловачке гимназије и богословије за пуних 100 година, од када ти заводи постоје. Па онда, да ли ће се ко латити да прорачуна, колико се сиромашне српске деце хлебом захранило и храном препитало у чувеном карловачком „благодјејанију“ основаном од бесмртнога Стевана Стратимировића? Мимо све то, ево баш ове године дограђује се дивна и величанствена патријаршијска резиденција у Карловцима, која је уштедом и фондом неумрлог Стратимировића подигнута. А где су још остали вечни, дивни споменици великога духа Стратимировићева! Зар да му не уважимо труд, којим је он први увео и одомаћио у цркви нашој тачан црквени ред и строгу дисциплину у свештенству. Па зар није у истини Стратимировић и његов дух створио ово наше данашње дивно црквено појање, којим се тек данас ми све више одушевљавамо, а на коме нам и многи славнији народи у истини и с правом завидети могу.

Не говорећи о другим тековинама, даровима и врлинама великога духа Стевана Стратимировића, зар оно на што прстом указасмо није доста, па да нам се у грудима разбукти ватрени плам најтоплије благодарности према човеку, јерарху, добротвору и просветитељу нашем, који нас је тако обилним и великим добрима за вечита времена задужио!?

Питамо ми: може ли народ наш бити неблагодаран и апатичан према светој усномени једнога Стевана Стратимировића? Може ли заборавити и не уважити његове бесмртне заслуге и добротинства, принесена на олтар цркве и просвете народне!?

Може ли то наш народ, а да му румен стида србински образ не облије?

И ако је стогодишњица карловачке гимназије пре годину-две дана већ минула, стогодишњи живот истога завода још увек може да послужи за основни разлог радости и слава народног. Наша карловачка богословија, која нам је веру, православље

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и Српство одржала — ево са сутрашњим даном ступа у своју стогодишњицу. „Благодјејаније“ карловачко, које је толику српску даровиту сиротињу захрањивало и на ноге подигло, у главном такођер са овом годином ступа у своју стогодишњицу. Мимо све то, ево ће нам баш ове године да заблиста пред очима новосаграђена, дивна и велељепна патријаршијска резиденција, подигнута уштедом Стевана Стратимировића.

Ето нам дакле доста важних и преважних разлога, ето нам јаким моралних мотива, да у години 1893 светло и торжанствено, угледно и достојанствено прослаavimo успомену бесмртнога Стевана Стратимировића, од кога имамо стогодишњу гимназију, богословију и благодјејаније — и из чије се уштеде након 100 година подигао ево дивни и велељепни двор српске патријаршије!

Успомену митрополита Стевана Стратимировића треба ове године да прослави цео наш народ. Јер Стратимировић је целоме народу неизмерна добра учинио. Народ се наш не сме показати неблагодаран према ономе, коме има толико много да благодари. Наш народ који гине за своју свету веру православну, треба достојно да прослави успомену једног од највећих поборника нашег лепог православља. Народ наш, који знаде, да нам је спас само у просвети и народној култури — треба високо да цени и поштује човека, који нам је спремио прва просветна и културна огњишта, помоћу којих смо управо и ушли у ред просвећених и културних народа. Према томе општи морални мотиви, чувство опште народне благодарности треба да доведе ове године у Карловце цео наш народ, а нарочито сву народну интелигенцију — да достојно и величанствено прослаavimo успомену великога човека, који нас је толиким добрима задужио.

Нарочито не смеју са славља Стратимировићева имена изостати они чланови нашега народа, који су се у карловачкој гимназији и богословији напajали српском православном просветом, науком и васпитањем! Сви живи ученици карловачке гимназије и богословије и сви они, који су у Карловцима јели сиромашнога, али слаткога хлеба бла-

годјејанскога — треба ове године, у одређено време, да се искупе у Карловцима, те да са чувством најтоплије синовље благодарности одаду достојну пошту творцу гимназије, богословије и благодјејанија карловачког.

Тамо на пролеће, у цветном мају месецу — можда баш на дан св. славенских апостола Кирила и Методија, треба да се скупи у Карловце свештенство целе митрополије карловачке, а уз свештенство треба да дођу и сви остали синови нашега народа, које је неумрли Стратимировић својим великим делима и добротинствима на вечита времена задужио — па да тада свиколици, у једно коло скупљени, светим чувством благодарности руковођени прослаavimo светло име Стевана Стратимировића те да вином прелијемо ону свету раку, у којој му родољубиве кости отпочивају.

То треба да учинимо — по што нам је мио српски образ и поштење. Треба да учинимо нарочито ове године, кад нам први просветни завод — наша богословија — живује стотиниту годину свога опстанка. Треба да учинимо ове године, када данас сутра и Стратимировићево благодјејаније има да слави своју стогодишњицу и када ће баш ове године нова резиденција српске патријаршије да просијне својом лепотом, као што је скоро просијнула и величанствена зграда, у којој је смештена стогодишња гимназија и богословија карловачка.

Ми се храбримо крепком надом, да ће наш народ знати, како му треба ове године прославити успомену славног имена *Стевана Стратимировића*. Ми се уздамо, да ће се први наши људи, најодличнији наши родољуби и прваци ухватити у сложено коло, да приреде величанствено славље имену Стратимировићеву. Што је ова мисао од нас малених и незнатних радника потекла — ваљда тек неће сметати, да се не оствари онако, како то захтева образ и понос нашега народа! Ми се надамо, да ће наш народ у овоме случају знати свој образ осветлати и стари свој понос очувати — а вођама и првацима народним стављамо на срце, да озбиљно пораде и учине све могуће, да прослава *Стевана Стратимировића*

бу је општа, светла, угледна и величанствена народна слава.

Ми ћемо за сад рећи још коју искрену нашег срп. прав. свештенству у митрополији карловачкој.

Ако икога треба да загрева мисао о прослави стогодишњице богословије карловачке и успомене имена Стевана Стратимировића — треба она нарочито да загрева нас свештенике. Сви ми, који смо свештеници имамо, трострукога разлога, да се у одређено време свиколници нађемо на окупу у Карловцима. Са прославе стогодишњице карловачке богословије не би требало да изостане ни један свештеник у срп. прав. митрополији карловачкој. Уз то се још сме-ра, да се одмах после прославе одржи и једва очекивана општа свештеничка скупиштина ради остварења давно жељеног свештеничког удружења. По томе ће наше свештенство имати три јака разлога, да у одређено време листом похита у Карловце, јер ће имати том приликом, да одржи славље имену доброга оца свога Стевана Стратимировића, да прослави стогодишњицу миле матере своје — богословије карловачке — и најзад да оваплоти и оствари свештеничко удружење, то чедо боље будућности и цркве и народа и самога свештенства. Овај троструки разлог и морални мотив довешће у Карловце готово све наше свештенство — те ће та импозантна многобројност и присутност нашега свештенства највише допринети, не само величанствености и светлости пројектираних прослава, већ уједно и успеху око остварења свештеничког удружења.

Али ми још нисмо свршили, јер имамо још једну мисао — којој одољети не можемо.

Кад будемо ове године славили стогодишњицу карловачке богословије, гимназије и благодјејанија, а уједно и успомену творца тих наших првих просветних и хуманитарних завода — па када у сред славља осетимо у души, колико силно много дугујемо оцу и добротвору нашем Стевану Стратимировићу — нама ће на догледу великих творевина духа Стратимировићева и у пуном осећају превелике благодарности за

учињена нам добра, у души жао бити, што нам се, као малобројном и сиромашном народу, не да, да и друкчије засведочимо своју велику благодарност према великом Стратимировићу — а не тек само речима: „Слава ти“ и „Вечна ти памет!“ Ми ћемо тада свиколници у душама својима осетити топлу и искрену жељу, да би великом и бесмртном добротвору наше цркве и народа, митрополиту Стевану Стратимировићу требало подићи у име благодарности видљив и пристојан споменик. Онај који нам је створио стогодишњу гимназију и богословију карловачку, онај, који и данас храни и препитава српску сиротињу у своме благодјејанију, онај, који и данас зида и гради величанствену палату за удобно станиште српским митрополитима и патријарсима — ваљда заслужије, да му цео народ српски пристојан мраморни или тучни сиоменик подигне.

Пред величанственом зградом данашње гимназије и богословије, налази се празан простор земљишта, који ће се данас-сутра, бригом позваних, у красан перивој претворити. У томе перивоју пред зградом гимназије и богословије треба да се подигну споменици свима онима нашим великим људима, који су наш народ културно и просветно унапредили. Понајпре треба да се подигне ту пред гимназијом и богословијом сиоменик творцу гимназије и богословије карловачке: митрополиту Стевану Стратимировићу — а још данашње поколење ваљда ће подићи на том месту споменик и бесмртном Јовану Рајићу и другим нашим великанима, који су нас великим делима задужили.

Име Стевана Стратимировића тако је велико — да ће се њему лако моћи подићи пристојан и угледан споменик. Подиће му благодаран и увиђаван наш народ — ал' подиће му нарочито ученици његових завода: гимназије и богословије карловачке и подиће му његови благодарни: благодјејаници. Но кад је реч о подизању споменика Стевану Стратимировићу, подиће се тај споменик лако и за то, јер ће на подизање његово приложити довољна, а можда и обилна средства: наша данашња поглавица цркве, па онда наша преосв. господа

епископи, манастири и црквени наши до-стојанственици.

Ми дакле у име Божије са овим бројем, од данашњег дана *отиочићемо* куљење прилога на подизање сиоменика бесмртноме добротвору нашем: *Стевану Стратимировићу*. За сада, док се за кратко време не образује одбор, који ће узети у своје руке сву припремну радњу око прославе стогодишњице богословије карловачке, око прославе успомене творца џезина Стевана Стратимировића — ми ћемо драговољно примати прилоге, што нам их доставе наши свештеници и наш народ, на *цел* подизања сиоменика *Стевану Стратимировићу*.

Позивамо дакле и молимо свештенике наше, који су се учили у Стратимировићевој богословији карловачкој, позивамо оне чланове нашега народа, који су ум свој просветили а срце своје српским чувством облагородили у Стратимировићевој гимназији карловачкој — позивамо све бивше *благодјејанце* Стратимировићевог *благодјејанија*, позивамо све *управе* наших манастира и све *калуђере*, позивамо *свакога* члана нашега народа, позивамо *све* родољубе и пријатеље

нашег *светог* православља — да *принесу* на *жртвеник* топле народне *благодарности* своје *добровољне*, према стању *своме* и *моућности* одмерене *прилоге*, да *тим* прилозима што *скорије* подинемо *простојан* и *уљедан* сиоменик *великоме* *духу* и *великом* добротвору *наше* цркве и *народа*: **Стевану Стратимировићу!**

Оволико рекосмо ми за сад, а остало ће рећи и удесити одбор, који ће се скоро образовати из највиђенијих чланова нашег свештенства и народа — те ће одбор тај узети у своје моћне руке сву припремну радњу: да се ове године прослави *стогодишњица* карловачке богословије — да се прослави *светла* *успомена* Стевана Стратимировића и — да се овом *великом* *човеку* подине *сиоменик*, који ће *гласно* и *јасно* свету казивати: да и ми знамо *поштовати* и *ценити* своје *велике* и *заслужне* људе!

Слава митрополиту Стевану Стратимировићу!

У Новоме Саду 25. Јануара 1893.

Сергије Шакрак-Нинић.

ТРЕБА ЛИ НАМ БОГОСЛОВСКО СЈЕМЕНИШТЕ ?

Стотину и неколико година говори се код нас о тој теми. Шта се све за тих стотину и неколико година говорило, покушавало и радило о томе питању, то нам је све врло лијепо казао неуморни наш историк, г. архимандрит Иларијон Руварац.

Па кад се тако дуго о некој ствари мисли и размишља, а она се са дневнога реда не скида, то онда значи, да је та ствар врло важна, још више, да се без ње не може бити. Тај дуги и предуги говор о богословском сјеменишту значи, да нама треба богословско сјемениште и да је већ ријешено питање о тој потреби.

И ипак сам, у најновије доба чуо питање из уста озбиљних људи: а треба ли нама баш богословско сјемениште? Дакле, још се пита о самој потреби онога, о чему се већ преко стотину година мисли и говори!

Чуо сам горње питање, а знам, да има у нас још свештеника и несвештеника, којима се исто питање намеће, који с њиме разбијају главу, па који су чак и врло близу, да на то питање негативно одговоре, или им бар за позитиван одговор разне објекције сметају.

То ме је навело, да испитам горње питање и резултат тога ево овдје да саопштим.

Какви су разлози, који могу изискивати подизање богословског сјеменишта?

1. Опћа наша невоља, оскудица свештеничких кандидата. И у уређенијим и богатијим црквама појављује се у новије доба та иста невоља. Дух времена сад је такав, да млад човјек, задојен и напојен антирелигијозним мислима, нерадо улази у школу религијознога смјера. При томе, за таквога младога човјека отварају се слаби изгледи у будућности. Он

www.unk.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

сања о великом угледу у друштву, он рачуна са богатством, или бар са прикладним аранжманом, њему из даљина будућности шири руке кћерка рода господскога, окружена упливном родбином, зове га у њежни свој загрљај, који ће му дати не само жетву, већ и славу и друге разне погодности. Млади тај човјек, ако се за час само замисли у богословској школи, па из ње бацни поглед на будућност, види је у сасвим преврнутој перспективи. За то тамо и неће. Неће он тамо поћи ни кроз сјемениште. Дух времена ваљало би промјенити, положај нашег свештеника ваљало би побољшати, и онда би се тек могли надати, да би се млади људи, кад се нађу на раскршћу, одважили на стазу, којом се долази до службе свештеничке. Сјемениште ту ништа не помаже. Па ипак, баш ради овога узрока, треба нам сјемениште. Оно неће приамити оне који желе и могу на другу страну, — али ће оно олакшати одлуку бар онима, који су под теретом сумње и неизвјесности на раскршће свога живота доспјели. Овијех ће се више одлучити лакше, да пођу путем спремања за свештеничку службу. Сјемениште неће опћу невољу нашу излијечити. Њој треба другога лијека. Али, сјемениште ће помоћи нашој цркви, да невољу ту лакше поднесе. Без њега ће споменута невоља све љућом бивати, а с њиме ће црква кроз невољу лакше се провлачити. Ето, за то нам треба богословско сјемениште.

2. Захтјев правичности, који од нас иште једнаку бригу и једнаку љубав спрема свију делова наше митрополије, највећу пак спрема онијех дијелова, који су нам најслабији. Разјаснићу ово. Горњокарловачка, пакрачка и будимска дијецеза, просјечно узевши, врло су сиромашне. У њима је око по милијона православних Срба. Тек синови најбогатијих људи, или синови бједне сиротиње, који су стипендију, који пут и пристојну, добили, сврше гимназију и дођу до способности, да би могли ући у богословску школу. Али ти одоше на другу страну. А осталијех је мало. Сиротиња, без имања, без стипендије, ако је и пошла у школу, распршила се које куда, давно већ и много прије, но

што је могла дораси до богословске школе. Неки је свршио један или два гимназијска разреда, али гладан, го и бос, морао је бацити књиге, па се латити рала и мотике, или је отишао на шегрте, или у опћинске писаре. Неки опет, доносећи тврда хљеба и што год варива у Госпић, Карловац, Бјеловар, Пожегу и друга мјеста, пропатио се кроз доњу гимназију, па ако је био сретан и добио стипендију, нашао се једног дана у Загребу, ил Карловцу, ил Петрињи, ил Сомбору, у учитељској школи. Још сретнији промјенили руво грађанско у војничко, па отишли на „царски трошак“ у војничке школе. А кога није срећа послужила, тај пише код кога адвоката, или у коме кр. уреду, па ће послје можда у егзекуторе, опћинске благајнике, начелнике, биљезнике. Најсмјелији и најрезолутнији зајмуре, прикупе сву снагу, па јурну у горњу гимназију. Но једнога невоља обори у петом разреду, другога у шестом, и онда хајде трагом онијех другова, који су послје четвртог разреда са гимназијом раскрестили. Даље не идем. Оно што би сад долазило, спада већ на разлог под бројем првим.

Пошљедица споменутих прилика та је, да дијецеза горњо-карловачка, пакрачка и будимска вапију: дајте нам свештеника! А наш одзив на тај вапај, као да ће да буде: ево вам али мало лошијих!

На муци је поглавица наше цркве, на муци су епископи наши. И није лако подмити велику потребу за половину милијона душа, а прођу године, да нико отуд у богословску школу не дође. У грдној невољи и стисци великој, свети архијерејски синод митрополије наше смислио је, да за ту худу сиротињу отвори богословску школу, нижега реда. До Бога му хвала! Та боље је ишта, него ништа. Јест, из дна душе благодаран сам Поглавици наше цркве и браћи Његовој у Христу, благодаран сам, ради оне сиротиње, из које сам и сам никао. Знао, како ју боли, кад дође света недјељница, или други који благи дан, а двери се на олтару црквице његове не отворе. Боли је, боли. Ми просвјећени, за такав бол не знамо. И тешко је тој сиротињи, носећи по читав

дан хода дјечију колијевку и тражећи свештеника, да слабачко дијете крстом снабдије. А како јој је тек, кад сама спушта у црну раку милог покојника, без опросне молитве и хришћанске утјехе?! Тешко је сиротињи тој, а штета иде на рачун цркве наше. Ко љуби сиротињу ту, као што је ја љубити морам, јер сам њезин син, и ко мисли о добру своје цркве, као што сви мислити морамо, јер смо чеда њезина, — тај има пуно разлога, да се благодарно сјети светог нашег архијерејског синода, због намисли његове и воље његове да сиротињу ту утјени, да јој олакша, да штету од цркве наше отклони.

Али, у име правичности, још више у име љубави, која треба да је нај јача ондје, гдје на слабо и нејако наплази, морам пред лицем светог архијерејског синода нашег и његова предсједника и поглавара нашег, светог патријарха Георгија искрено исповједити, да поред све и најтоплије благодарности, коју им та сиротиња дугује, а ја најмерније исказујем, одлуком њиховом нијесу болови наши одуминули. Ја ћу искрено рећи, по души и истини, једна рана нам је залијечена, а друга се отворила. Тешко је казати, која више боли. Ми ћемо морати и ову подносити, јер помоћи нам нема, кад немамо — сјеменишта. За то што сјеменишта немамо, мораће се за нашу сиротињу отворити богословска школа, нижега реда, за то што сјеменишта немамо, мораће се сиротиња наша задовољити са свештеницима слабије спремљеним, за то што сјеменишта немамо, мораће пола милијона сиротиње наше вазда за другом браћом рамати, па не дај Боже, и завидљивим погледима пратити сретнију, богатију браћу своју, за то што сјеменишта немамо, мораће ствар наше цркве у оним сиромашним крајевима вазда назадавати, за то што сјеменишта немамо, јер да имамо богословско сјемениште, неби нам требала богословска школа нижега реда, која нам споменуте ране отвара, сјемениште би могло сабрати ону сиротињу нашу која је почела учити, али није могла доучити, па би та сиротиња из сјеменишта ишла у гимназију, а отуд се враћала у сјемениште, у сигурно склониште, и тако

би она до богословске школе дорасла, као и друга имућнија браћа.

Уштедили бисмо трошак за нижу богословску школу, или бисмо га у сјемениште уложили, па мјесто сваковрсних писара имали бисмо једнако спремљене кандидате за свештенички чин, пола милијона православних душа не би за пастире добивало лошију робу, сиротиња би задовољно гледала на љубазну браћу своју, ствар цркве наше била би у сваком крају како треба заступљена. Ето, за то нам треба богословско сјемениште.

3. Захтјев најпотпуније научне спреме. Нико се не лађа да лијечи друге, док није потпуно научио како се лијечи, тако говори св. Григорије Двојеслов. Нико неће хтјети ни бити свештеник, док није добро изучио све што свештенику треба. А свештенику треба много. Није лака ствар управљати човјеком, најхитријим створом. Није лако чувати тврдињу, на коју је навалио силан непријатељ, који постаје још силнијим тиме, што многи од оних, који су у тврдињи, малодушно малаксавају. Ко хоће да буде добрим свештеником, мора много учити, мора много научити. Рибари са палестинских језера, чуда су починили. А да ли без науке? Обично се мисли, да су они свето дјело своје и велико без икакве науке започели, па и довршили. Но, зар они нису ништа учили, ништа научили од свога Учитеља. Та ми ни данас не знамо све, што им је Учитель њихов говорио, кад се из вреве свјетске с њима повлачио у самоћу. Ако не више, али толико су за цијело научили, да су, уз помоћ божју, побједили ученост својих противника, законика и књижника. Но пред ареопаг атински не шаље промисао ученика рибара, већ ученог и угледног Павла. Па зар ће промисао хтјети, да се пред ареопаг данашњих, модерних и на све начине популаризованих „—изама“, пошаље недоучено, неугледно ђаче?!

Но све се то не тиче сјеменишта. Оно није научни завод. То је посао богословске школе, добрих професора, богате библиотеке. Питање је пак о сјеменишту. Па ево. Признајем, да сјемениште није научни завод, али признати се мора, да је, научно

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

спремане посао и неуморних ђака. Ђаци пак наше богословске школе, то је најцрња сиротиња. О већини говорим. Ни најнужније потребе своје већина их није кадра пристojно подмити, много их је који немају ни оно, што други сиромашни ђаци по великим варошима добивају у пучким кухињама. Нит имају здрава стана, нит довољно крува, нит потребна рува, па зар да се узнесу до онога весеља које кудјељу преде, зар да срце игра на посао, зар да им дух остане дуго ведар и чио за напоран рад!? Ко то тражи, тај хоће да се догоди оно што је немогуће. Отеће се и један и други, али већина ће увијек малаксати. Успјеха правог и потпуног никада неће бити. Има нас доста, који смо се са сиротињом борили, али ипак не знамо како је у души и срцу многога и многог ђака наше богословске школе. Бриге оне црне и тешке, које убијају срце и даве дух, ваљало би скинути са те сиротиње, и онда би она могла винути се свим маром, свом вољом, свом снагом за послом својим школским. Овако пак, дијелећи енергију своје воље и прегнућа свог, ицјепкајући снагу својих на стотину страна, тешко јој је задовољити захтјевима школским. А многи изгуби сву енергију, постаје равнодушан, пада у кажњиву љеност, за којом не изостају све остале зле пошљедице, и онда се провлачи, ако се провући може. Да овога не буде и да богословска школа наша постигне оно, што би постићи морала, — ето за то нам треба богословско сјемениште.

4. Захтјевну жне религиозно-моралне спреме. Атмосфера, у којој ми живимо, није подесна за религиозно чувство људско. Данашњем човјеку тешко је сачувати своје религиозно чувство цијело и неповређено. По готово пак младом човјеку, па још гимназисти. Будимо искрени. Нећу рећи, да је који професор, вјештим и ученим својим предавањем, поколебао срце младићево и побунио га против религије, али гимназиста има, осим професора, који му са школске катедре говоре, још много учитеља, који га својом науком заводе. Дух, који се разбуђује, гута њихове књиге. Хришћански осјећај, ако га је би-

ло, страда такође. На једном се мјесту можда неподесно катихизира, на другом и нема катихете. А гимназија вјечито показује прстом на религиозне идеале старог хришћанског свијета. У име закона врше се хришћанске дужности, али без нужне пажње, без свјесног учешћа, са осећајем досадности. Јавна је тајна, да модерна гимназија слабо васпитава. И не гријешим што ћу рећи, да је врло мршаво хришћанско религиозно васпитање, које она својим питомцима даје. Па не може бити једрије ни морално; или правилније да речем, хришћанско-морално васпитање. То је разлог ради кога се друге хришћанске вјероисповјести отимају, да подигну своје вјеросповједне гимназије. И ми као да имамо своје двије такве гимназије, али је религиозно-морални моменат у њима некако у присје-нак потиснут. Без многога говора, да подсјетим само на положај наших катихета у тим нашим српским православним гимназијама. Што се тога тиче, наше су гимназије модерније и од најмодернијих!

Из таквих гимназија добива наша богословска школа такве кандидате. И она их мора не само учити, него и васпитавати, управо преваспитавати. А ово је тежи посао од простог васпитавања. За њега се иште још више, да васпитаник буде вазда под оком васпитача, да непрекидно гледа примјере чистот религиозно-моралног живота. То пак не може да буде у богословској школи. Њезин уплив на младога човјека краткотрајан је. Два три сахата дневно може она да подучава и васпитава. Оне друге сахате треба да прими на се топло домаће огњиште. Али гдје је ђаку наше богословске школе тако огњиште. У „циганској мали“, на „бјелилу“, на „воросову“! Ко тамо даје младом човјеку примјер и изглед религиозно-моралног живота?! А наш ђак мора тамо. Он је сиромашан. А да и није, куд би? У боље куће не може, јер бољим кућама није стало до крајцаре ђачке. Па баш да га и примају тамо, опет је питање, да ли би он и ту нашао онаквих примјера, какви су нужни за његово преваспитавање. Ето, за то нам треба богословско сјемениште.

Најприкладније, јер најсветије, мјесто за хришћанско религијозно-морално васпитање јесте храм, и најуспешније средство за тај посао, јесте богослужење. Так наше богословске школе није сретан ни у томе. Ни храмови наши, у које он долази, ни богослужење, коме он присуствује, није свагда онакав и онакво, како би требало да јесте, ако ће благотворно дјеловати на његову душу и срце, које је пошло да тражи изгубљене свете идеале. Храм неуредан, нечист, мјесто свете тишине, у њему хука и бука, мјесто струје молитвене бруји по њему жамор, мјесто сложне побожне пјесме, чују се по њему гласи сокачкога разговора, мјесто смиреног приклањања главе пред величанством присутнога Бога, врте се главе лијево и десно... а за што да не речем цијелу истину... мјесто одмјерене, скромне, достојанствене службе, службе свесрдне, слуша усколебана душа и потресено срце младог човјека, ђака наше богословске школе, испрекидане гласе из олтара: „... молимо“, „... дадим“, или само „... дим“, „... ккккк“ или само, „... кккк“. Тако је то код нас у моди. Публика је нестрпљива. Богослужење треба да је што прије готово. А млади ђак наше богословске школе гледа то чудо.

Срце његово и душа његова враћа се опет у стари немар, пада опет у стару равнодушност. Па није чудо што се и он не прекрети, није чудо што и он не приклони главу, није чудо, што његове мисли лете Бог зна куда, кад језиком не смије можда развести разговор са околним друговима, јер можда га гледа старије око, па би крив био.

Ако би ми дакле хтјели свима штетним упливима отети срце и душу онога, који треба да се преваспита, ми би смо га тада морали за вријеме тог његовог преваспитавања уклонити из ових прилика, и у друге га ставити. Ето и за то би нам требало богословско сјемениште, а у њему и домаћа црквица, у којој би било све друкчије.

Баци наше богословске школе су од свијета, из свијета данашњег. Остану ли оно кратко вријеме свог спремања скроз помијешани са свијетом, они ће остати оно што је и свијет. Такви неће бити кадри препорођавати свијет. Неко вријеме свога живота морали би они провести осим свијета, осим најгјешњег бар додира са свијетом, како би се концентрисали и постали кадри свијет обнављати. Ето, и за то нам треба богословско сјемениште.

(Свршиће се.)

Л И С Т А К.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Извештај о јануарским седницама Архиепископске карловачке). I. Архид. Административни одбор у редовној седници својој од 20. јануара (1. фебруара) од важнијих предмета предузео је и решио: Кр. државно одветништво у Митровици има се обавестити о исходу истраге вођене у предмету проневерења на штету цркв. општине у Рачи и Босуту. — Надзорник манастирских добара упућује се, да извиди стање куће и цркве манастира Шишатовца. — Многим цркв. општинама налаже се, да имају на дугу налазећи се црквени повац пуниларно осигурати. Црквене општине у Нештину и Суботишту по-

зивају се, да бившим тамо администраторима дугујући парохјал исплатити имају. — Немарне цркв. општине опомињу се, да ради уплате старих саборских трошкова и верозаконског приноса распорез учине или достављене им обвезнице потпишу. Тако исто оне цркв. општине, које у име приноса за епархијски фонд штогод дугују, опомињу се на уплату дугујуће своте. — Одређује се поверенство, које ће црквено земљиште у Угриновци путем јавне дражбе под закуп издати, како би се од тога што већи приход постићи могао. — Цркв. општини у Моровићу дозвољава се, да може подићи зајам од 350 фор у сврху подизања иконостаса.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

II Архид. консисторија у редовној седници својој од 21. јануара (2. фебруара) од важних предмета предузела је и решила: Смрт консист. фискала Павла Новића узима се на знање с тим, да се у записник убележи сажаљење консисторије. — Одликовање администратора манастира Мале Ремете Милутина Јакшића, администратора манастира Фенек Платона Николића и пароха Крчединског Стефана Јанковића узима се на знање. — Умировљени парох сурчински, Георгије Месаровић обавештава се, да му је годишња мировина од 400 фор. у течају стављена. — Поводом приопштења цр. и кр. војеног заповедништва тврђаве Варадина, да је досадањи тамошњи православни војени капелан премештен у Темишвар и да се то место војеног православног капелана неће попуњавати, има се по претходној набави података о броју православних војника у варадинском гарнизону као и броју православног становништва у граду Варадину умолити ратно министарство у Бечу, да и од сада буде у Варадину намештен стални православни војени капелан српске народности, тим пре, што цела заједничка војска не броји за сада више доли једног јединог војеног свештеника српске народности. — Досадањи парох стејановачки потврђује се на основу изборног акта за пароха чортановачког, а парохија стејановачка поверава се у администрацију свештенику у Бешенову. — Одређује се избор пароха у Сурдуку уз кандидацију четир компетента. — Свештеник Сава Поповић из Темишварске дијецезе потврђује се на основу изборног акта за пароха у Негославци. — Досадањи капелан у Земуну Миливој Поповић одређује се за администратора парохије у Брестачу. На парохију у Стејановци има се стечај расписати. — Свештеници Миливој Поповић, Никола Поповић, Димитрије Дамјановић, — Јефимије Матић, Трифун Бугареки и Јован Чичулић припуштени су к полагању стечајног испита с тим, да имају претходно у име испитне пристојбе сваки по 12 фор. консисторији припослати. — Из особитог обзира на околности именује се протосингел Герман Опачић за члана испитне комисије одређене за полагање стечајног испита. — Цркв. општина у Бапоштву упућује се, да пре него што би јој се еталан свештеник дати могао, постара се да испуни све услове, нужне за издржавање свештеника.

— (Личне вести.) Епарх. консисторија темишварска у седници својој, држаној 19. (31.) јануара о. г., потврдила је за пароха турско-бечког г. Партенија Сивчева, за пароха тиса-св. миклушког именовала је досадашњег пароха ниметског г. Димитрија Тирића, а за пароха у Т. Кањижи именовала је г. Милана Димитријевића, тамошњег администратора. —

— Распоред, по коме ће се у год 1893. држати седнице у бачкој дијецези: Епархијске консисторије: 27. јануара, 17. фебруара, 17. марта, 28. априла, 26. маја, 16. јунија, 28. јулија, 25. августа, 22. септембра, 20. октобра, 17. новембра, 15. децембра. Епархијског административног одбора: 26. јануара, 16. фебруара, 16. марта, 27. априла, 25. маја, 15. јунија, 27. јулија, 24. августа, 21. септембра, 19. октобра, 16. новембра, 14. децембра. Епархијског школског одбора: 18. фебруара, 29. априла, 17. јунија, 26. августа, 23. септембра, 18. новембра.

— Прелаз у православље. Као што нам из Сегедина јављају, тамо је на св. Саву прешла у православно веру Мађарица гђа М. Калман, супруга угледног и извреног Србина Љубомира Турчића. Чин је овај обавио на свечан начин пре св. литургије преч. г. Ђура Јеврић у присуству кума г. Косте Јелића, поучивши нову Српкињу у веронауци правосл. вероисповедања. Главни је пак, што је гђа Марија за свога патрона узела св. Саву, и што је купила слику св. Саве у вредности око 30 фор., коју је поклонила тамошњој српској школи. Живела!

7, 3—10

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.**ТУМАЧЕЉЕ ЕВАНЂЕЉА СА БЕСЕДАМА**

ОД Г. АРХИМАНДРИТА ФИРМИЛИЈАНА
У ТРИ КЊИГЕ

подиуно је готово и претпечатницима разаслато.

Претплату и даље треба пиљати на подписате.

Цена је целом делу 10 динара или 5 фор.

Ко узме 10 књига, једанаесту добија на поклон.

Београд, 1893.

В. МАРКОВИЋ И ПАВЛОВИЋ,
кројачи цркв. одела

О Г Л А С И.

С Т Е Ч А Ј.

8. 2 3

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМЕ САДУ
КОД „СВЕТОГ САВЕ“ 207

Пречасном свештенству и славним српско-православним црквеним општинама препоручујемо нове црквене тискарије — које се само код нас добити могу, и које је сл. Консистоарија Епархије Бачке наредбом својом од 22. јануара 1892. бр. К. 74. ех 1892. прописала.

- 1.) Уручбени записник (Екxсхибит-протокол),
- 2.) Прорачун,
- 3.) Списак свештенства и
- 4.) Списак парохија.

Даље препоручујемо и све остале тискарије, које на своме стоваришту имамо, као:

Протоколи крешчаемих, вјнчаемих и умерших	20 таб. ф. 1.—
Иводи протокола крешчаемих, вјнчаемих и умерших	20 таб. ф. 1.—
Домовни протокол	20 таб. ф. 1.—
Позивнице у скуштине и одборе	100 ком. ф. 1.—
Благајнички дневник (за турсе)	20 таб. ф. —.80

Протоколи тврдо увезани

крешчаемих, вјнчаемих, умерших, домовни и уручбени записник:

50 табака фор. 3.50	50 табака фор. 4.50
75 „ „ 5.—	75 „ „ 5.50
100 „ „ 6.50	100 „ „ 7.50
150 „ „ 9.—	150 „ „ 10.—

Увез је са платвени леђи.

Увез је са кожњи леђи.

Поруке обављамо брзо и тачно е платом у натов (Nachnahme).

Нови Сад, пред Божић 1892.

3—3

БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

Бр. 2393 ех 1892.
Е. К. 523.

Е Д И К Т.

9. 2—3

Софија Чучковић, жена Јована Чучковића, сад књиговође трговачке куће Петра Николића у Загребу, а родом из Глине, жупаније загребачке, која је свој завичај и свога законитог човјека оставила и некуда у свијет отишла, позивље се овијем, да се у року од деведесет дана, — од дана првога уврштења у новине овога Едикта — или писмено или главом, овој Консистоарији пријави; иначе ће се и без ње у бракоразводној парници, коју је против ње човјек јој Јован подигао, по закону даље поступати.

Из сједнице епарх. консистоарије, држане у Плашком, 17. децембра 1892.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Пошто се на расписани стечај од 17. новембра 1892. пријавио само један компетенат, то се овим по ново расписује стечај на једно упражњено стипендиско место у заклади народних добротвора Луке Миланковића и сестре му Марије Петровићке за слушаоце реалке или технике Годишња је стипендија 500 ф., а добија се у десет месечних obroка.

Првенство имају Новосађани.

Молбеници ваља прикључити: крштено писмо, сведоцбе о свршеним наукама, сведоцбу сиромаштва и лекарску сведоцбу.

Молбенице ваља упутити потписаноме одбору.

Рок стечају траје за четир недеље од првог уврштења.

У Новоме Саду, 14. (26.) јануара 1893.

Црквени одбор

српске православне црквено-школске општине.

К О Н К У Р С.

6. 3—3

Ради попуњења парохије болманске са платом IV. класе отвара се овим конкурс.

Проситељи имају своје, са потребнима сведоцбама снабдевене, штемповане молбенице, путем предпостављене своје власти, за 4 недеље дана од првога уврштења овога конкурса у дотичне новине, консистоаријуму овом поднети.

Из седнице консистоаријума епархије будимске.

У Сентандреји 3. децембра 1892.

Консистоаријум епархије будимске.

К О Н К У Р С.

5. 3—3

Ради попуњења парохије батске са платом VI. класе отвара се конкурс.

Проситељи имају своје, са потребнима сведоцбама снабдевене молбенице, које штемповане бити имају, путем своје власти, за 4 недеље дана од првог уврштења овога конкурса у дотичне новине, консистоаријуму овоме поднети.

Из седнице консистоаријума епархије будимске.

У Сентандреји 22. октобра 1892.

Консистоаријум епархије будимске.

Претплата, огласи, стечајеви, рекламације и сви рукописи шаљу се г. Сергију Шахрак-Нишићу, уреднику „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе објаве и стечајеве плаћа се 10 новч. од једног реда еитних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се непримају. — Рукописи се не враћају.